

hvad der er det Rigtigste og Bedste; men det er alligevel en Alliance, som bliver overmaade farlig, thi enhver af de to Parter, der nu synes at gaa med hinanden i den skønneste Enighed, vil søge at overlifte hinanden, og dersom det lykkes dem, der ere Modstandere af den lærde Undervisning i det Hele, nu ved Bistand af saadanne Mænd, som jeg har nævnt, at faa ødelagt to Skoler og faa fjernet 4 Klasser af de tilbageblevne, saa varer det ikke længere end et eller to Aar, førend Fordringen kommer frem om andre Skolers Nedlæggelse, og det vil ikke vare længe, førend Fordringen kommer om overhovedet at frigjøre Staten for al høiere Undervisning og overlade denne alene til privat Snittaktiv. Vi gaa hurtig frem i den Art Fordringer, og skjøndt der maasse i dette Dieblis ikke er en Eneste, som ærligt og oprigtigt vil bekjende: „ja, det er mit Maal“, saa spaar jeg, at der, hvis det første Skridt nu gjøres, ikke vil gaa tre Aar, førend det lærde Undervisningsvæsens Afskaffelse staar som et Led af et folkeligt Program. Dersom man nu endda for Alvor kunde sige, at man sparede Noget ved denne Forandring, at man virkelig fik Midler ihænde til at virke paa andre Maader for Dplysningens Fremme, saa var der dog noget Forvar. Men Bevistet herfor er Flertallet blevet os fuldstændig skyldigt, og der er egentlig slet ikke sagt Andet derom, end det, som før gjentoges af det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), nemlig: „Seg tror, at der vil spares“. Ja, Troen kan flytte Bjerge, men den kan ikke skaffe Pengesummer tilveie, hvor der ingen er, og det forekommer mig, at de Herrer, der bygge saa væsentligt netop paa disse Besparelser, burde have begyndt deres Foretagende med at udregne, hvad der virkelig spares ved Afskaffelsen af de to Skoler og Bortkastelsen af de 4 Klasser; thi først, naar det var givet, og vi virkelig saa, at der var en Besparelse, kunde der være Tale om, hvad Pengene skulde bruges til. Det er at handle i Luften saaledes uden videre at forudsætte som en Trosartikel, at der vil spares Penge, naar der dog er grundet Anledning til at tvivle om Rigtigheden deraf. Det maa jeg imidlertid indrømme, nemlig, at det ærede Flertal for at komme til Besparelse

meget stærkt har holdt paa, at enhver Skole kun skal have een Retning af Undervisning; men det er netop et af de Punkter, der have givet mig den Forestilling, at Overbevisningen er ikke stærk og kraftig hos de ærede Medlemmer af Flertallet; thi havde de nogen Tro paa det hele System, de opstille, saa maatte det være deres Opgave ved enhver Skole at lade samtlige Retninger være repræsenterede. Det er kun paa denne Maade, at der virkelig kan tilveiebringes en saadan Rappesstrid imellem dem, som er nødvendig for at bringe det til noget Høiere, og jeg vil sige, det er den største Ubillighed og Uretfærdighed, der tilføies Forældrene, Folket, de Samskandsklasser, som sende deres Børn til Skolen, at man saaledes vil forandre Skolerne snart i Roskilde, snart i Randers og i Odense, eller hvor det er, og tage bort deres hidtilværende Karakter af lærde Skoler for at gøre dem enten til blot naturvidenskabelig-mathematisk eller blot oldnordisk-historisk. Lad os tage den lærde Skole i Odense, som er den eneste i hele Byen; skal den være alene klassisk som hidtil, saa gjøre de Herrer efter deres Opfattelse en stor Uret mod alle Byenboerne, som de forhindre fra at blive rigtige Mennesker, som man udtrykte sig igaar. (Kofod: Det sagde jeg ikke.) Ja, i alt Fald vare de Oldnordiske lidt mere Mennesker end de Andre. Det er ubilligt imod Odense Skole, at man ikke indrømmer Byenboerne Afgang til at skaffe deres Børn i deres eneste Latinskole de nye Former af den videnskabelige Undervisning, der erklæres for at være i alt Fald ligesaa gode som den klassiske. Odense Skole burde aabenbart udrustes med begge eller alle de tre Retninger, som man ønsker at indsætte, og det Samme gjælder i Virkeligheden om de øvrige Skoler i Landet. Skolerne ere netop saaledes fordelte omkring, for at de kunne have et vist naturligt Opland. Det anses for en rimelig og billig Fordring, at Folk ikke skulde være nødsagede til at sende deres Børn fra Skagen ned til Nykjøbing, for at de kunne faa en vis Art af Undervisning, men at de skulle kunne have den i alt Fald ikke længere borte end i Aalborg; det anses rimeligt og billigt, at Kollisterne og Salstringerne